

**UDRUŽENJE GRAĐANA ZA POVRAT STARE
DEVIZNE ŠTEDNJE U BiH i DIJASPORI**

RAIFFEISEN BANKA
ž.r. 1610450036820073
e-mail: nnisic@spinter.net
www.starastednjabh.org

Sjedište: Banja Luka 78000
I. G. Kovačića 139b
tel. 051/380-738
fax. 051/381-374

**PODSJETNIK
JAVNA TRIBINA NA TEMU:
"KRIMINAL I KORUPCIJA U REPUBLICI SRPSKOJ I BIH"
Banja Luka, 7. juni 2008. Press centar**

Vaša ekscelencijo,
Dame i gospodo,
Cijenjeni učesnici Javne tribine,
Poštovani predstavnici štampanih i elektronskih medija,

Sve Vas skupa lijepo pozdravljam. Zahvaljujem Vam se na prisustvu Javnoj tribini na temu: "Kriminal i korupcija u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini". Zahvaljujem Vam se na vremenu koje ste odvojili za učešće na Javnoj tribini. Posebno se zahvaljujem svima koji su se marljivo pripremali i imaju namjeru da daju vlastiti doprinos, aktivnim učešćem na ovoj Javnoj tribini.

Da bi smo uspješno radili neophodno je da na samom početku rješimo sve eventualne dileme i pitanja koja Vam se možda nameću. Zato koristeći činjenicu da sam moderator današnje Javne tribine imam privilegiju da uz uvodne napomene u najvećoj mjeri iznesem stavove Udruženja građana za povrat stare devizne štednje u BiH i dijaspori o temi Javne tribine, ali i prezentujem neka svoja vlastita razmišljanja. Zadržaću pravo, da u zavisnosti od razvoja diskusija kasnije eventualno dopunim svoje izlaganje.

Dame i gospodo,

Vjerovatno se pitate otkuda da Udruženje građana za povrat stare devizne štednje u Bosni i Hercegovini i dijaspori organizuje ovu tribinu?

Šta nas je rukovodilo da organizujemo Javnu tribinu baš na temu: "Kriminal i korupcija u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini"?

Koga smo sve pozvali cijeneći da može doprinijeti da Javna tribina bude što kvalitetnija.

Dame i gospodo,

Podsjećam Vas da je osnovni cilj djelovanja Udruženja građana za povrat stare devizne štednje u BiH i dijaspori pravično obeštećenje vlasnika računa stare devizne štednje, sprečavanje zloupotreba i kažnjavanje odgovornih za pljačku stare devizne štednje, ali i **suzbijanje kriminala i korupcije uopšte**, kao i pomoć najugroženijim članovima Udruženja kojima

njihova stara devizna štednja nije dostupna. Znači u pitanju je osnovni programski cilj djelovanja Udruženja.

Potreba za osnivanjem i uopšte postojanjem Udruženje građana za povrat starih devizne štednje u BiH i dijaspori je nastala kao posljedica kriminalnog djelovanja, nezakonitog upada u devizne rezerve i platni sistem bivše države. Na žalost, kontinuiranim kasnijim razno raznim zloupotrebama i malverzacijama, kriminalnim i koruptivnim aktivnostima širen je krug pojedinaca koji su višestruko multiplicirali finansijske efekte pljačke na teret stare devizne štednje i štediša. Kriminal i korupcija ozbiljno nagrizaju i države Zapada sa razvijenim demokratijama i u kojima postoje efikasne kontrolne institucije koje imaju dugu tradiciju, kao i efikasne policijske strukture i sudski sistem. U tim državama razvijene demokratije djeluje izuzetno ugledan i moćan nevladin sektor. Kada su u pitanju zemlje u tranziciji, u koje spada i Bosna i Hercegovina, kriminal i korupcija su teška maligna oboljenja koja prijete da u potpunosti unište društvo u cjelini i dovedu do opšteg haosa i anarhije. U zemljama u tranziciji, što znači i u BiH uspostavlja se demokratija, ali je ta demokratija krhka i veoma se teško i sporo razvija uz snažne nacionalne podjele koje lako i često postanu moćno oružje u rukama kriminalaca za ostvarivanje njihovih ciljeva. Uspostavljaju se razne kontrolne institucije, kao što su interne, entitetske i revizorske institucije na nivou Bosne i Hercegovine, ali su oscilacije u kvalitetu njihovaog rada još uvijek velike, a efekti skromni. Za SIPU i OSU bi se mogla dati ista ili slična ocjena, a reforma policije uz mnoge probleme se tek treba ozbiljno pokrenuti. Mišljenja o rezultatima reforme pravosudnog sistema su podjeljenja. Mnogi je smatraju apsolutnim promašajem, dok je drugi smatraju primjerenom za sve zemlje u regionu. Činjenica je da se vjerovatno svi slažu da se reforma mogla odvijati brže i da su skromni efekti ove reforme u pogledu suzbijanja, odnosno smanjenja stope kriminala i korupcije. Nvladin sektor je uz podršku međunarodne zajednice u jednom periodu doživio razvojnu ekspanziju kao svojevrstu eksploziju, ali se u međuvremenu izdiferencirao na nevladine organizacije bliske vladajućim strukturama, koje im služe kao alibi i pokriće i nevladine organizacije koje su čvrsto ostale pri programskim ciljevima i metodom i sadržajem rada se postavljaju kontrolni faktor vladi, ali ih vlade i vlast uopšte doživljava kao "ljute neprijatelje", a trebali bi biti partneri sa identičnim ciljevima.

Bosna i Hercegovina je potpisala Konvenciju Ujedinjenih nacija protiv korupcije, te Krivičnopravnu konvenciju o korupciji Savjeta Evrope, Građanskopravnu konvenciju o korupciji Savjeta Evrope, Konvenciju Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala i Konvenciju Savjeta Evrope o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i

oduzimanju prihoda stečenog krivičnim djelom. Posljednje dvije nisu još ratifikovane. Bosna i Hercegovina je od 1999 godine više puta kreirala i mijenjala nosioce aktivnosti strategije borbe protiv korupcije. Ma kako teško i sporo išlo strategija mora biti kreirana i implementirana od strane zvaničnih organa vlasti, a osnovno joj je obilježje upravo ograničavanje i kontrola organa vlasti. Taj unutrašnji antagonizam upravo i vapi za širokom podrškom građana i nevladinog sektora, ali je neophodno i sazrijevanje ideje o odgovornosti političkih subjekata za sudbinu države i društva i kvalitet života svih.

Na ovu tribinu smo pozvali najprije Visokog predstavnika i njegovog zamjenika. Ovakav potez, ma kako izgledao uobičajen za BiH u sebi krije po nama opšte poznatu činjenicu daje OHR mogao možda uraditi i više na suzbijanju kriminala i korupcije, ali OHR-u pripada zasluga što BiH nije apsolutno potonula u mulj kriminala i korupcije. Nedemokratska Bosna ovlaštenja, kao i sam monitoring domaćih vlasti od strane OHR-a su bili snažna destimulativna sredstva koja su sprečavala pojedine domaće moćnike da ostvare sve svoje mračne kriminalne namjere i planove. Pored opštih preventivnih efekata OHR je preduzimao i konkretne aktivnosti i vršio presiju na organe vlasti u BiH insistirajući na njihovim konkretnim potezima. Sudbonosna je funkcija u prevenciji korupcije velikog broja zakona koji bez OHR-a vjerovatno nikada ne bi bili usvojeni. Potrebno je istaći neka rješenja Izbornog zakon BiH, Zakon o slobodi pristupa informacijama, Zakon o sukobu interesa u institucijama vlasti BiH, Zakon o finansiranju političkih partija, Zakon o imunitetu i slično.

Činjenicu da smo na ovu Javnu tribinu pozvali nevladine organizacije ne treba posbno elaborirati. Trudili smo se da pozovemo one nevladine organizacije koje uživaju ugled stečen dosadašnjim radom u uvjerenju da mogu dati najveći doprinos u radu.

Isto tako nije potrebno obrazlagati zašto smo pozvali tužioce, revizore, ombudsmene i predstavnike organa gonjenja.

Između pozivanja predstavnika političkih partija i organa zakonodavne i izvršne vlasti, opredjelili smo se da pozovemo predstavnike političkih stranaka. Rukovodili smo se činjenicom da će svi predstavnici političkih stranaka biti u ravnopravnom položaju i da bi prisustvo predstavnika organa zakonodavne ili izvršne vlasti vjerovatno opteretilo ovaj skup i kanalisalo tok diskusija i rasprave, posebno ako bi na tribini učestvovao neko od visokopozicioniranih funkcionera u vlasti. Podjela na poziciju i opoziciju bi mogla stvoriti veliki jaz među učesnicima i tribinu pretvoriti u "rovovsku borbu", što nam nije cilj. Aktuelan trenutak priprema političkih kampanja za opštinske izbore koristiće i političkim strankama da

izoštre svoje stavove o vjerovatno najdominantnijoj temi za sve građane i birače u Bosni i Hercegovini, a biračima dati početne informacije o tome šta mogu očekivati od odlazećeg OHR-a, profilisanog nevladinog sektora i političkih partija koje su aktivne na političkoj sceni u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

Na kraju je potrebno istaći da pred Bosnom i Hercegovinom stoje obaveze koje proizilaze iz potpisanih konvencija, a to je uspostavljanje posebnog tijela – Agencije posvećene borbi protiv korupcije i usvajanje zakona kojim se reguliše oduzimanje ilegalno stečene imovine. Uz navedeno u Republici Srpskoj je neophodna iskrena i nepristrasna revizija privatizacije, a u sklopu toga posebno revizija privatizacije izvršene starom deviznom štednjom. Kontinuirano manipulisanje starom deviznom štednjom u privatizaciji, kao i u postupku tkz verifikacije i emisiji obveznica i kasnijoj trgovini tim obveznicama je stvarni razlog da se pitanje stare devizne štednje nije ni do danas rješilo na pravičan i zakonit način.

Međutim, na našu žalost, samo se u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini revizije vrše nakon smjena vlasti sa jednim jedinim ciljem da novouspostavljene strukture vlasti dirigovanom revizijom zaštite kriminal tajkuna iz svojih redova, dobro sakriju sve tragove i kao nađu neku nepravilnost (po prvailu marginalnu). Digne se malo prašine i na kraju bude ona narodna: "Tresla se gora, rodio se miš." Možda neukima izgleda čudno, ali se nikada ne ide do kraja čak i u raskrinkavanju najočitijeg i izuzetno drskog kriminala koji je počinila ili tolerisala prethodna vlast. Postavlja se pitanje zašto se tako postupa? Jednostavno se nakon nekoliko smjena vlasti po održanim izborima i gromoglasno najavljivanih "obračuna sa kriminalom" vidjelo da je u stvari institucionalizovan institut svojevrzne lopovske korektnosti ili solidarnosti kriminalaca kao sui generis fer plej: "Nećemo vas dirati sada, a nećete ni vi nas kasnije."

Privatizaciju starom deviznom štednjom treba poništiti, jer je nedozvoljena. Privatizacija državnog kapitala nije nikada, pa ni danas bila dozvoljena vlasnicima stare devizne štednje, a privatizaciju su vršile osobe koje nikada nisu imale staru deviznu štednju. Kupovina stare devizne štednje nije pravno uređena i nije oporezovana dobit koja se stiče takvim transakcijama. U takvoj neregularnoj trgovini zloupotrebljena katastrofalana finansijska situacija starih deviznih štediša ugovaranjem pod zelenaškim uslovima za samo 10 do 30% od nominalne vrijednosti stare devizne štednje, a ni takve mizerne cijene nisu isplaćivane. Zvuči nevjerovatno, ali je istinito da su sudovi zbog neisplaćivanja kupoprodajne cijene, poništavaju takve kupoprodajne ugovore deviza sa računa stare devizne štednje i presudama nalagali ponovni upis ranije isknjižene stare devizne štednje, a i pored

navedenih presuda, sa državnim kapitalom koji je privatizovan na opisani način starom deviznom štednjom se nije desilo ništa. On nije oduziman, on je, najčešće, već nekoliko puta preprodan u cilju skrivanja tragova i dalje se oplođava.

Ovaj kriminal lako dokazati. Dokumentacija i dokazi su na jednom mjestu, u APIFU.

Zato je dame i gospodo cilj Udruženja građana za povrat stare devizne štednje da koordiniranim aktivnostima djeluje na eliminaciji svih oblika malverzacija i kriminala koji su razlog da se stara devizna štednja ne vraća njenim vlasnicima. Naime, sve dok pojedinci mogu da na bilo koji način stiču enormene zarade činiće sve da drže otvorenim problem stare devizne štednje.

Ja bih sa ovim završio u uvjerenju da je moje uvodno izlaganje bilo dovoljno informativno, ali i stimulatívno, provokativno za ostale učesnike Javne tribine.

Hvala Vam na pažnji.